

dat in Amsterdam tweemaal veertienhonderd Joden opgeroepen waren, zich op de avond van de 14de, resp. de 15de juli aan het Centraal Station aan te melden voor vertrek naar Westerbork. Dat was Deppner niet genoeg; hij besloot, het de Joden die in Westerbork woonden, duidelijk te maken dat ook zij heel wel gedeporteerd konden worden: op de 14de liet hij ruim honderd hunner meedelen dat zij met de eerste deportatietrein mee moesten gaan (het kan wel niet anders of Schlesinger en enkele van zijn staffleden moeten bij die eerste selectie betrokken zijn geweest); dat zou een 'overschot' aan Amsterdammers geven van ruim negenhonderd in plaats van achthonderd, maar dat achtte Deppner geenszins bezwaarlijk. Amsterdam leverde evenwel geen overschot: laat op de avond van de 14de vernam Deppner dat zich aan het Centraal Station slechts negenhonderdtwee-en-zestig Joden aangemeld hadden. Onmiddellijk greep hij in: omstreeks middernacht bepaalde hij dat de 'weeskinderen' van Westerbork met het eerste transport mee moesten. Grote opwinding ontstond, Schols echtgenote smeekte Deppner de kinderen te ontzien; volgens haar antwoordde hij: '*In Auschwitz gibt es bessere Waisenhäuser als hier*'.¹ Dat Deppner van 'Auschwitz' gesproken heeft, betwijfelen wij – in elk geval was hij onverbiddeijk: de weeskinderen moesten op transport (hun jeugdige leraar Salo Carlebach sloot zich, hoewel hij vrijgesteld was, bij hen aan), en in de vroege ochtend van 15 juli togen ca. honderdvijftig kampbewoners naar Hooghalen. Zij kwamen de eerste groep uit Amsterdam tegen die op weg was naar Westerbork om daar geregistreerd te worden. Zo kwamen uiteindelijk ruim elfhonderd personen in Hooghalen in de eerste deportatietrein terecht, een trein van de *Deutsche Reichsbahn* die uit goederenwagons bestond – voor de tweede trein waren dus negenhonderd personen voldoende. Maar Amsterdam leverde in de vroege ochtend van de 16de juli nog geen zeshonderd opgeroepen af (meer dan achthonderd hadden zich niet aan het Centraal Station aangemeld). De ruim driehonderd ontbrekenden waren spoedig gevonden: in het concentratiekamp Amersfoort bevonden zich ca. driehonderdtwintig Joden. Zij werden die 16de juli haastig in een trein van de Nederlandse Spoorwegen gestopt, naar Hooghalen gereden, daar op het perron door Schlesingers staf geregistreerd, overgeladen in de gereedstaande Duitse trein – en de twee treinen, in Duitsland aaneengekoppeld, leverden in de nacht van 17 op 18 juli tweeduizendertig personen in Auschwitz af.

★

¹ J. Presser: *Ondergang*, dl. II, p. 377.